

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Kongres slovanskih časnikarjev v Ljubljani. — Kranjska politika. — Pritožbe naj bodo na dnevnem redu! — Začetek boja. — Politične vesti. — Štajersko: Razno. Koroško: — Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. — Književnost. Podlistek: Usoda.

Kongres slovanskih časnikarjev v Ljubljani.

Lepi dnevi slovanske vzajemnosti in bratstva so se slavili pretekle dni v Ljubljani. Ššli so se zastopniki vseh slovanskih narodov, poleg časnikarjev tudi vplivni politiki, da se поближе spoznavajo med seboj, da se na kulturnem polju zedinijo v močno falango ter priborijo organizirani isti ugled slovanskemu časopisju kakor ga uživa drugoplemensko časopisje.

Celoga vsporeda ne bomo popisovali, ker so naši dnevniki o tem obširno poročali. Povdarjati hočemo pa pomen tega kongresa kot povod za zблиžanje in razumevanje slovanskih narodov. Shod je bil nekako nadaljevanje vseslovanskega shoda v Pragi in ponosni moramo biti Slovenci, da si je zbralo slovansko razumništvo najmanjšo vejico na deblu slovanskega drevesa, domovino in središče Slovencev za tako važno zbirališče. Majhen narod smo med Slovani, toda vpošteva se nas ravno tako kakor druge. Pri vsakem vseslovanskem nastopu se nas povabi in vpošteva naše želje.

In to zaslugo moramo pripisovati možu, ki je takorekoč živa in najmarkantnejša vez med Slovenci in drugimi Slovani. Nimamo Slovenci sposobnejše osebe, ki bi imela toliko važnih zvez z vsem slovanskim svetom, ki bi uživala toliko spoštovanja in ugleda pri slovanskih bratih, nego je res pravi Slovan Ivan Hribar.

Usoda.

Novela. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

Tam od lesov je zavel hladen vetrič in Danica se je stresla. Jurij jo je pogledal in Danica ga je razumela, zato je vstala in odšla sta v sobo.

Tisti večer sta sedela ob oknu, tiha, vsa zamišljena in prvič v življenju je bilo Jurju žal, da je ljubil svojo ženo tako malo.

Predno pa sta legla, je vzel iz žepa Bonifacijev pismo in ga ponudil ženi, ki je čitala mrmraje:

„Dragi mi gospod učitelj!

V zadnjem pismu mi naznanjate, da se je bolezen uboge Vaše soproge zelo poslabšala in — da se bojite... Vedno sem bil napram Vam odkritosrčen, kar sem mislil, to sem povedal in tako hočem tudi danes.

Že v počitnicah sem opazil, da je gospa Danica nekam slaba in slutil sem, da oboli. Potem sem nekoliko premišljeval in prišel do zaključka, da bi se morda gospej obrnilo na bolje, ko bi jo Vi včasih takole ob urah otožnosti nekoliko potolažili, ker za človeško življenje ni potreba medicine samo telesu, ampak

Vsak politični nasprotnik mu mora to priznati in ko bi danes nenadoma umrl, mu slovenski narod ne more postaviti ravno na polju slovanske vzajemnosti nadomestila. To smo morali konstatirati popolnoma nepristransko, kajti zasluge Slovana Hribarja v tem oziru so tako očitne in velike, da jih ni treba posebej povdarjati.

Kongres se je vršil v dvorani „Mestnega doma,“ katero je deželna zveza za tujski promet nepričakovano lepo porabila za reklamo kranjske dežele pri udeležnikih kongresa. Priredila je razstavo ter predočila v slikah in opisih lepote naše domovine kar najbolj mogoče lepo. Lepe originalne slike naših planin in letovišč ter povečani fotografski posnetki naravnih krasot, narodnih noš naše domovine so kazali udeležencem, kako je lepa naša domovina in da ima tujski promet že kaj izborna organiziran. Vsak udeleženeec je poleg tega dobil še zavitek reklamnih stvari, ki jih je izdala deželna zveza in pa krasni album Kranjske. Zveza se je zavedala pomena tega shoda ter porabila ugodno priliko, da se razširi poznavanje Kranjske med Slovani v najpopolnejši meri.

S shodom je bila združena tudi akademija, ki jo je priredila v spomin štiristoletnice Primoža Trubarja Slovenska Matica. Matični predsednik profesor dr. Ilešič je v krasnem, tako po obliki kakor po vsebini veledovršenem govoru označil pomen Trubarja za Slovence. Opozarjamo vse slovensko razumništvo na to znamenito predavavje, ki izide v Trubarjevem zborniku.

Po akademiji se je vršilo slovesno polaganje temeljnega kamna za Trubarjev spomenik, pri katerem je slavnostni govornik dr. Ivan Tavčar v jedrnatih besedah povdarjal zasluge Trubarja, kot stvaritelja slovenskega književnega

tudi sreč! Oprostite moji odkritosrčnosti — morda ni prav, ali vsekakor koristno!

Letos maturiram. Kakor sem bil vedno odličnjak, upam položiti tudi zrelostni izpit z najboljšim uspehom. Dolgih sedem let ste me podpirali kot bi nikdo drugi — hvala Vam; upam, da se me spomnite tudi letos, dasi bi se z inštrukcijami lahko preživel, a ker pravite, da ni potrebe — se Vam priporočam tudi za to leto. Pozdravite mi najtopleje gospo Danico — morda stvar vendar še ni tako huda — ali vsaj na smrt še gotovo ni misliti!

Ostanite zdravi! Vaš hvaležni

Bonifacij.“

Danica je zganila list in debela solza se ji je utrnila v očesu, počasi, počasi je lezla po bledem njenem licu in zdrknila naposled na mehko preprogo.

„O, da bi bili vsi tako odkritosrčni!“ je zavzdihnila in se ozrla na Jurja, ki je sedel pred njo tih in bled...

IV.

Bonifacij je odgrnil gardine in se zagledal na ulico.

Zunaj je bila pomlad, dekleta so že nosila slamnike z velikimi, rdečimi rožami in tam v

jezika, kateremu se tudi kot takemu postavi spomenik. Rezko a popolnoma umestno je obsojal sovraštvo gotovih krogov do tega zasnovatelja slovenske knjige, ki kot reformator na verskem polju nima danes nobenega uspeha, pač pa kot reformator slovenskega jezika in torej tudi zasluži, da ga ves slovenski narod slavi kot takega ter se njegovemu spominu vsaj s skromnim spomenikom oddolži. Govorili so še po eden zastopnik Rusov, Poljakov, Čehov, Rusinov, Bolgarov, Srbov in Hrvatov ter je končno župan Hribar prevzel bodoči spomenik v varstvo mestne občine.

O vsebini kongresa samega, o važnih točkah zborovanja vseslovanskega poročamo prihodnjč.

Kranjska politika.

III.

Govorili smo o značajih in uskokih. Kako pa pride do tega? Ali so res vsi tako brezznačajni, da že na prvi klic iz nasprotne stranke ali celo sami preskočijo v nasprotni tabor? Nikakor ne, vse se vrši takorekoč sistematično. O takih osebah, ki so v kaki stranki le toliko časa, dokler jim kaj nese, in ako slutijo, da bodo imeli pri nasprotni stranki večje koristi, takoj obrnejo zastavo in prilepijo drug grb nanjo, o takih ne govorimo, takih ni prav nič škoda. V misli so nam osebe, ki so v privatnem življenju vse časti vredne, katerim se velikokrat niti ne sanja, da bi mogle kedaj biti drugega političnega prepričanja. Če bi jim kdo kaj takega rekel, so razžaljeni.

Toda S. L. S. ima izborna pisarno, ki ima vse take ljudi, ki so delavni, zmožni in za strankine namene porabni, v evidenci. Te se

parku so kovali petošolci zaljubljene akrostihone svojim nedolžnim madonicam.

Ali Bonifacij je šele vstal, ker je bila nedelja in je prejšnjo noč prišel nekoliko kasneje domov.

Slednjč se je opravil in odšel. Ko je stopal po hodniku, je pri zadnjih vratih tam nad stopnicami malec postal, se sklonil nad ključavnico in potem zadovoljnim obrazom odhitel na cesto.

„Pozdravljen, Bonifacij!“

Prijatelj, jurist Mikuš ga je že pričakoval.

„Oho! Zdrav!“

„In Olga?“

„Ne govori!“ se je skoro razjezil Bonifacij, prijel Mikuša pod pazduho in počasi sta se napotila proti Švicariji.

„Torej si že obupal?“ je že zopet pričel Mikuš.

„Obupal? Nikakor ne! Ti smatraš vse skupaj za hipno študentovsko trubadurstvo. Boga mi, da bi bilo tako, bi bilo morda bolje, a tako — jaz se nisem zaljubil ne v peti ne v šesti. Ako pa si izberem z maturo tudi ljubico, stvar ni več tako smešna, dasi je še nekoliko zgodnja! Olga je dekle, ki me je

skuša omrežiti in sicer sistematično. Slika se jim dobro mesto, katero lahko zasedejo, reče se jim, tu ne gre za politiko, ampak za stvar, ti si zmožen, kaj vse lahko napraviš na tem mestu, imel boš tudi lepe dohodke in ker nam manjka zmožnih ljudi, lahko dosežeš velike časti pri nas. Tako vabilo laska dotičnemu, vzbudi se mu samoljubje, častihlepnost; če je v slabih gmotnih razmerah, pritisne še to nanj, misleč si, zakaj bi pa odklanjal srečo, ki se mi ponuja. Postane uskok.

Izprva je miren, toda pritiska se nanj, naj govori, predava o kaki strokovni stvari, češ: boš pokazal, kaj znaš. Morda se začetkom brani, toda odvisen je in primoran se udati. Začne delati na gospodarskem polju, milje, v katerem živi, ga spreobrne, in tako postane končno hud nasprotnik. Tega se niti ne zaveda, da je njegov značaj omadeževan, da ne more o sebi trditi, da je značajan.

Tako privablja S. L. S. nasprotnike v svoj tabor. Kjer le količkaj slutiti delavnega človeka in če upa, da ni preveč trden v svojem prepričanju, tega se loti ter ga napravi odvisnega od stranke s tem, da mu da dober kruh. Potem ima lahko delo, saj je vsakemu pot nazaj zaprta.

A to še ni dovolj, da si pridobi ljudi. Zna jih tudi izrabiti in razdeliti politično delo med vse. Hočeš ali nočeš, komandira se: ta opravlja v stranki to delo, oni drugo. Aparat je sestavljen in delavni voditelji le nadzirajo in vodijo. Za delavce niso v zadregi, ker postavijo takoj ves štab oseb, ki so v njih privatnih in deloma v javnih službah, na noge ter jim ukazujejo: ti prevzameš to, ti drugo delo. Vsak pisar, vsak sluga se izrabi v politične svrhe in postane delavec za stranko. Tako pritegnejo in vzgoje v vseh slojih ljudi, ki bi se sicer prav nič ne zanimali ne za politiko, ne za kako gospodarsko delo. S tem pa, da jim dajo priliko, da jih takorekoč pri skupnem delu za stranko povzdignejo k sebi, jih hvalijo in jim kažejo uspeh v kaki stvari, h kateremu so tudi dotični pripomogli, s tem vzbude v njih ljubezen do stvari in vnemo za nadaljnje delo. Tega odlikujejo s pohvalo v listih, onemu zboljšajo gmotni položaj, ga na shodih javno stavijo za vzgled; vse to sistematično delo jim pridobi in vzgoji celo vrsto delavnih ljudi, ki se izvežbajo in jim je treba le voditelja, da izvršijo podrobnosti.

Edino na ta način so si vstvarili gospodarsko in politično organizacijo v centrali — v napredni Ljubljani in zdaj pošiljajo izvežbane ljudi po deželi, kjer jim manjka inteligence, zlasti če se dotični duhovnik noče ali ne more brigati za vse stroke strankine organizacije.

In kako je pri narodnonapredni stranki? Stranka ima toliko somišljenikov, ki so res inteligentni, ki bi lahko sodelovali, lahko olajšali marsikatero akcijo, ko bi hoteli in kar je največ, ko bi se jim dala prilika! Koliko je

uklenilo s svojimi žametnimi očmi, — dekle, kakoršne sem si vedno želel!

„No, tudi igralke niso vse tako slabe, kot se misli in govori!“ ga je hotel potolažiti Mikuš.

„Pokvarjena ali nepokvarjena, — Olga mi je še vedno več kot vse druge oboževane.“

Bonifacij je molčal in molče sta prikorkala v park, kjer so pravkar zabučali prvi zvoki večernega koncerta.

Bonifacij je bil prikupljiv dečko, in brkice, ki so se mu pod lepo zavitim nosom cepile v dva dela, so mu dajale nekak možki izraz, dasi je bil komaj v dvajsetem letu. Bil je pogumen, zdrav mladenič, a ko je zvečer potrkal na vrata tam nad stopnicami, mu je roka drhtela. Šel je k Olgi! K igralci sosed!

Ko se je odzval komaj slišen glasek, je vstopil.

Pod stropom je visela velika svetilka z zelenim senčnikom in medlo razsvetljevala precej veliko, z vsem primernim konfortom opremljeno sobo.

Široka preproga se je vila od vrat tja do mize, na kateri je bilo nešteto fotografij, šopkov in enakih drobnarij.

„A — vi? Ste prinesli knjigo?“ ga je vprašalo visoko, polno, blede dekle.

ljudi, ki bi radi delali, ko bi se jim le dala prilika. Drugi so zopet, ki se ne zavedajo svojih zmožnosti, ki bi pa postali izborni delavci, ko bi se jih pritegnilo k delu. Treba je sistematično postopati, ako se hoče kaj doseči, in z namenom smo zgoraj obširneje opisali organiziranje in vzgojo političnih delavcev pri S. L. S.

Napredna stranka naj bo tudi praktična in naj se ravna po danem vzgledu. Koliko dobrih mest ima oddati, toda pri oddaji se da voditi od protekcije, od sorodstva itd. Bodimo odkritosrečni in priznajmo, da je res tako, vsaj v velikih slučajih. Ne rečem, da bi se povsod prakticiralo tako kakor pri S. L. S., kjer se zahteva: čigar kruh ješ, po tega piščalki moraš plesati. To ne, ker je stranka v tem oziru že itak lojalna dovolj, toda izbirati se sme in če se vidi, da bo kaka oseba delavna in porabna tudi za delo v prospeh stranke bodisi na političnem ali na gospodarskem polju, tedaj se mora na vsak način dati tej prednost. Talente se mora iskati in kar je glavno — vzgojiti. To se pa da doseči le s sistematičnim delom.

Strankino delovanje večinoma počiva, kadar niso kake volitve in šele v zadnjem času se je v tem oziru malo obrnilo na bolje. Ob volitvah pa se iščejo in kličejo pristaši ter se jih pozivlja na delo. Vsak stori rad svojo dolžnost ter dela, toda ko so volitve končane, nastane zopet ono mrtvilo, ki vzbuja pri pristaših nevoljo, češ: saj se nič ne dela, čeprav je vsak posameznik, ki tako zabavlja, sam nekoliko kriv. Pisec tega ni z vodstvom narodnonapredne stranke prav nič v zvezi, zato ne more vedeti, kaj in kako se dela. Ve pač toliko, da se ne dela praktično in ne more delati veliko. Par oseb, ki so na čelu in ki res delajo za stranko, ne more vsega storiti, vsaj onega podrobnega dela, ki je podlaga celi organizaciji, ne. Manjka jim mladih moči, ki bi si razdelili različne stroke ter celo delo olajšali. Vodstvo si ne zna pridobiti teh ljudi, ki bi se morali rekrutirati iz vseh stanov ter vzgojiti za organiziranje stranke. In to ni tako težko kakor si človek misli. V stranki sami se bodo kmalu očistili značaji in treba je le stopiti k takim somišljenikom ter jim reči: Ti bi bil jako dober za to stvar, vzemi zadevo v roko in jo izpelji. Drugemu se poveri zopet druga naloga in se pri tem ne sme štediti ne s pohvalo ne z materijelnim zboljšanjem, ako se vidi, da je dotičnik dobra moč.

Kolikor nam je položaj znan, ni treba pri strankinih somišljenikih nobene sile ali komande, vsak bo sam rad prevzel to ali ono, le prava oseba mora biti, ki mu reče par besed ter mu na srce položi, naj se za stvar zavzame. O, poznamo jih veliko, ki bi se radi udeleževali dela za strankin prospeh, toda sami se nočejo ponuditi, deloma so pa tudi prekomodni ter rajši ubijajo čas v gostilni in kavarni. Dala bi se

„Da, gospica!“

„Le bližje, gospod Erman!“

Ko mu je ponudila stol, se mu je tako ljubko nasmehnila, da ponosni Bonifacij, zagledavši vrsto njenih belih zobk, ni bil več Bonifacij, ampak ponižna živalica, ki bi se skrila v najtemnejši kot, ako bi ona tako zahtevala.

„No, ste že pridkani! Včasih mi je tako dolg čas, a knjig, kakoršne bi me zanimale, res nimam. Tudi sama ne vem, katera bi bila taka. Vidite —“ in pokazala je z drobno, ko iz porcelana izdelano ročico na etažero. „Knjig imam dovolj — pa to je vse po enem kopitu.“

Njen glasek je zvenel po sobi čisto in jasno, in Bonifacij je bil že vesel, videč, da nima pred seboj kake dame, ki govori liki avtomat po raznovrstnih romanah ukradene fraze. Poleg tega pa je bilo vse v njenem govoru tako pristno, kot more govoriti le dekle, ki je odvrгла vsako krinko in stopi pred človeka taka kot je.

„Da, res gospodična!“ ji je odvrnil smehljaje. „To so stvari za ljudi, ki ne morejo drugače zaspati kot s knjigo v roki in jim je vseeno ali je težka psihološka študija ali kak roman. No, in takih ni malo!“

res napraviti jako lepa garda delavnih ljudi, s katerimi bi se vse doseglo ter zlasti priskočilo tudi somišljenikom na deželi na pomoč. Kako bi se vsaj v Ljubljani to praktično izvrševalo, nasvetovali bomo prihodnjič.

Pritožbe naj bodo na dnevnem redu!

(Nasvet glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda.)

Že pred 40 leti so Slovenci na taborih zahtevali slovenskih šol, osobito slovenske univerze. Takratni ministerski predsednik Giskra ni sicer odrekel slovenskim poslancem pravice do visoke šole, a izgovarjal se je s tem, da država nima sredstev, in svetoval Slovencem, naj si sami postavijo svoje vseučilišče. Sedaj čez 40 let svetuje nekaj sličnega sedanji ministerski predsednik Beck Čehom, ki zahtevajo od njega češki notranji uradni jezik, ko jih baje s tem tolaži, da jim pravi, naj si ga sami izvojujejo. In kremeniti češki uradniki, sodni, davčni, politični se baje po tem ravnaajo in uradujejo že zelo tudi pri notranjem poslovanju v češkem jeziku.

Kar store češki uradniki v svojem uradu, to naj bi storili slovenski učitelji, ki podučujejo v utrakvističnih šolah in razredih, v katerih je večina slovenskih otrok. Slovenski učitelji naj bi pač tudi v teh razmerah podučevali po svoji zdravi pameti, po priznanih dobrih metodah, po najboljših pedagoških načelih, t. j. posluževali naj bi se pri poduku in vzgoji največ materinskega jezika svojih učencev. Per analogiam bi se ravnali slovenski učitelji torej v teh razmerah po nasvetu ministra Becka.

Težje se je pa Slovencem ravnati po nasvetu ministra Giskra, da bi si namreč sami postavili svoje šole. Za to smo presiromašen narod! Potom družbe Ciril-Methodove storimo sicer veliko, in bi še več storili, ako bi bili edini. — Ker smo pa postali nesložni in ker so naša denarna sredstva nezadostna, iskati moramo druga pota, in sicer pravna pota, pota pritožb, pota rekurzov i. t. d. Težko je sicer kaj takega nasvetovati, ker je Avstrija po izreku nekega Angleža v pravnem oziru zelo degenerirana in je v tem oziru zelo opešala. Vendar moramo Slovenci vse poskusiti, da vsaj svojo čast rešimo, če smo že obsojeni na narodno — smrt.

Radi tega stavim sledeči predlog:

„Družba sv. Cirila in Metoda naj posreduje, da se bodo stariši, davkoplačevalci, avtonomne korporacije (občine, krajni šol. sveti) pismenim potom pritoževali na merodajne urade (okrajne šolske svete, deželne šolske svete, naučno ministerstvo, upravno sodišče) v zadevi krivic, katere se gode Slovencem v šolskem oziru, ker niso naše šole (nižje

„O že vidim, da ste strog sodnik!“ se mu je nasmehljala ljubko in položila knjigo med šopke na mizo. „Pa mi boste že oprostili, gospod Erman, da vam zakurim kar pred nosom. Posebno takole, ako se s kom razgovarjam, se mi zdi prijetno, če šumi pred menoj samovar.“

In pri tem se je tako glasno zasmejala, da se je moral nasmehnuti tudi Bonifacij, čudeč se, kako krivo jo je sodil doslej. Ali vse tiste slike raznovrstnih vsiljivih častnikov, vsi ti šopki, ki so bili kar križem razmetani po mizi, vendar niso bili oddani s tako lepim namenom kot njegova knjiga.

„Zakaj ste nenadoma tako tihi? Veste, kadar ste pri meni, — ker od danes naprej me morate večkrat obiskati, da se ne bom tako dolgočasila — opustite vse poklone, bodite domači! En odkritosrečen „dober dan“ mi je ljubši kot sto lažnjivih poklonov, za katerimi se skriva bogve kako umazana misel. To bi povedala marsikom, ali verujte mi, da so nekateri ljudje že tako udomačeni v tistem filisterstvu, da se jim zdi vse, česar ne izgovarja aristokrat ali sploh višja inteligenca —, kmetsko in neolikano. A če si pogledajo nekoliko v dušo, bi videli, da so sami bolj roboti kot največji rovtar! Jaz jih ne maram, iz dna duše jih mrzim!“

in srednje šole) tako urejene, kakor zakoni zahtevajo, in kakor je urejeno v jezikovnem obziru šolstvo drugih narodov v Avstriji, n. pr. Nemcev, Poljakov, deloma tudi Italijanov in Čehov.

Kjerkoli obstoji in je obiskovana nemška (laška) šola od slovenskih otrok, je to zoper zakone, zoper šolske zakone in še več zoper državne temeljne zakone. Kjerkoli obstoji utrkvistična šola za slovenske otroke, kršijo se ti zakoni. Kjerkoli je le na eni stopinji ali le za en sam predmet nemščina (laščina) učni jezik, prelomljen je zakon. Opravičena je nemščina (laščina) edinole kot učni predmet. V tej meri se pa sme gojiti na vseh učilnicah, toda nikdar ne na najnižji stopinji ljudske šole.

Družba sv. Cirila in Metoda naj posreduje, da bodo v to opravičene korporacije (občine, krajni šolski sveti) in osebe (stariši, davkoplačevalci) vlagale pritožbe po slovenskih juristih (odvetnikih) na razne inštanse in konečno na upravno sodišče.

Také pritožbe imajo večkrat uspeh. Vlagal jih je že svoje dni dr. Dečko in ne zaman. Iz najnovejšega časa je znan uspeh dr. Pipuša v Mariboru, ki se je bil pritožil v imenu šole in občine v Jarenini.

O tem je že pisal „Učiteljski Tovariš.“

Kakor se je glede jareninske šole dosegel precejšnji uspeh, tako bodo pritožbe v drugih slučajah, katerih je kacic 100—200 na Slovenskem, gotovo nekaj dosegle, če ne pri okrajnih, pa pri deželnih šolskih svetih; in če tukaj ne, pa pri ministerstvu. In ako pri ministerstvu tudi ne, bodo šli naši slovenski odvetniki pa na upravno sodišče.

Naša družba sv. Cirila in Metoda naj pa posreduje, da se bodo slovenski odvetniki te stvari lotili, da bodo iskali, kje se godi krivica in da bodo napotili dotične fizične ali juristične osebe, da se bodo pritožile.

J. Lapajne.

Začetek hoja.

(Konec).

Med prvoboritelji za vero in prvoboritelji za narodnost pred letom 1890 ni bilo takega nasprotja, da bi se bili morali spopasti. To nasprotje se je vsled fakične potrebe v letih 1890 do 1892 ustvarilo po sili, umetno; ustvarili so ga dr. Mahničevi pristaši vedoma; njih nasprotniki so jim pri tem mnogo pomagali, ne da bi jasno vedeli, za kaj se gre.

Nekaterim narodnim prvakom kar sree ni dopuščalo, da bi bili privoščili duhovnikom mir. Tako je že pred letom 1890 marsikak protiduhovski list le prerad udaril po duhovnikih. Leta 1890 in pozneje se je pa to ponavljalo še pogosteje. Nasprotnikom duhovščine se je zdelo nespametno misliti, da bi duhovniki v politiki še kdaj prišli popolnoma na vrh. Smešno se jim

„Čudno,“ je odvrnil Bonifacij. „Da sem odkritosrčen — moram vam povedati, da sem imel vse drugačno sodbo o vas!“

Pogledala ga je z začudenimi očmi, potem pa z nekoliko povešenimi trepalnicami odgovorila:

„O, vem — igralka sem, kaj ne!? In v tem imenu je že vse zapopadeno. Prav imate! Bolje je, soditi splošno kot pa delati prevelike izjeme, — kajti pri tem se včasih človek bridko vara. A prvo tudi ni pravo! Jaz sem prepričana, da dobite med kaznjenci, ki vsakdo pljuje nanje, dobrega človeka, ki ima dobro voljo, a nima priložnosti, da bi se spokoril!“

To je zazvenelo Bonifaciju kot mila, nežna strunica in stisnil je ustnice, da ni spregovoril: — O Olga, jaz vas hočem rešiti! —

„Priložnost, kakor se mi zdi, bi se vendar dobila,“ je dejal po kratkem molku.

Zopet se je nasmehnila in ga pogledala s tistimi velikimi sivimi očmi, ki so se zdele Bonifaciju kot dvoje svetilk, skozi katere pelje pot v zaželjena nebesa.

„Vi to mislite! A jaz vem, da je težko! Prosim!“ Postavila je predenj čašico čaja in mu sedla tako blizu nasproti, da bi bilo Bonifaciju samo iztegniti roko in objel bi lahko njeno

je zdelo, kaj takega pričakovati. In razlogov za to svoje mnenje so iskali v Franciji!! Kakor Čehi, tako so se tudi Slovenci od leta 1870 dalje radi ozirali v Francijo. Le kako so ob času nemško-francoske vojne Slovenci simpatizirali s Francozi! Do zadnjega niso mogli verjeti, da bodo Nemci res zmagali. Slovenski časopisi so pisali, da imajo Francozi tajen bojni načrt, s katerim bodo prišli na dan šele nazadnje; in potem bodo z enim mahom vse nemške armade zmagane. Tudi v drugih stvareh, na primer v protiklerikalnih težnjah, so mnogi Slovenci simpatizirali s Francozi ter iskali vzora na Francoskem.

Politična nadvlada duhovščine je bila pa ravno na Francoskem najmanj mogoča.

Kaj čuda, da so se nekateri slovenski politiki brez skrbi igrali z duhovščino, jo brez skrbi napadali, ali celo blatili. Po njih mnenju je bila duhovščina tisti stan, ki bodisi v republiki, bodisi v ustavi do nadvlade sploh priti ne more.

Mnogim slovenskim politikom v letih 1871 do 1890 ni bil popolnoma jasen razloček med republikanskim in ustavnim življenjem.

Od leta 1871 dalje se je, kot povsodi, tako tudi na Slovenskem utrdilo prepričanje, da Francija ne bo nikdar za trajno imela drugačne državne oblike kot ljudovlado. Zopet so se vsa v ustavnih razmerah živeča ljudstva evropske celine s hvaležnostjo ozirala proti Franciji, ki jih je osvobodila z močjo ideje, naj se vsako ljudstvo vlada samo ter si samo daje postave. Zopet so narodnjaki vseh evropskih jezikov začenjali Francijo smatrati kot vir kulture v državniškem oziru. Misel, da bodi ljudstvo sam svoj vladar, je res izhajala iz Francije — angleška ustava, nastala že v prvi polovici novega veka, ni prikrojena popolnoma po ideji, da vladarska oblast pristojna vsemu ljudstvu. Tako so se torej tudi mnogi Slovenci po letu 1871 ozirali v Francijo, kot v deželo vzorov. Slovenski narod so radi primerjali s francoskim narodom; iskali so podobnosti med obojim, ne v velikosti, pač v vsem drugem, kjer je bilo možno.

In vedno smešneje se je tistim našim narodnjakom zdelo misliti, da bi klerikalizem kdaj prišel do nadvlade na Slovenskem. Še v mar jim ni bilo, da je življenje v ustavni državi vendar-le vse kaj drugega kot življenje v republiki.

Živeli so v trdnem prepričanju, da je vzorna Francija tudi slovenski politiki za zmiraj pokazala pot. Niti na mar jim ni prišlo, da imajo domače, fakično obstoječe razmere vendar-le nekoliko več vpliva kot daljni tuji vzori!

Skratoma: V letih 1890—1892 kranjski nasprotniki duhovščine niso bili doma. Zato so si mislili, da jim duhovščina nikakor ne bo ukljubovala, naj jo napadajo, kakor jim drago.

V času od dr. Mahničevega nastopa do I. katoliškega shoda (1892) bi bili nasprotniki

glavico. „Malo kdo razume naš poklic,“ je nadaljevala s skoro otožnim glasom. „Stopim na oder in sto oči je uprtih vame s porogljivim nasmehom, ker prišli so, da se radujejo, in me smo kakor klovn, ki naj jih zabavamo. Prosim vas, koliko jih je, ki obiskujejo gledališče s pravim namenom! Lahko bi jih seštela na prste. Verujte mi, da sem mnogo bolj vesela onih tam gori na galeriji, ki se dero z volovskim glasom, kadar počí strel in se zgrudi junakinja mrtva — ker to jim ugaja, pravtako kadar se bliska ali grmi. To so eni! — Drugi pa, in ti so najbolj nesramni, prihajajo le takrat, kadar je greh najbolj razgaljen, in ko je igra končana, ne vedo drugega, kot da je imela ta nekoliko presuha, druge zopet predebela meča, ta prepodne grudi, tretja zopet zlato plombirane zobe. — O, in takih ni malo! Potem so zopet nekateri ali boljše nekatere, ki trobijo drugi dan po vsem mestu, da sem imela izposojeno obleko, ker mi je bila čez boke in ledja preozka, da je bila celo madežasta in moja frizura Mozartove fazone, kar ni pristojalo. Tistih, — ki bi se zaglobili z menoj v igro, je tako malo, malo! In prav radi tega je cenjena igralka tako nizko, — saj to ni človek, ampak pajacelj, ki se ga kupi na trgu za deset krajcarjev in pomiga z rokami in

duhovščine lahko dr. Mahničevim pristašem zelo otežili delo. Ako bi bili nasprotniki duhovščine nehali v časopisih napadati duhovščino, bi se dr. Mahničevi pristaši ne bili imeli na kaj sklicevati, ne bili bi mogli pisati, da je v nevarnosti vera in z njo vred narod.

Toda po dr. Mahničevem nastopu so nasprotniki duhovščine nalašč še bolj hujskali zoper duhovnike, češ, lahko vas naženemo, kakor hočemo, pa se nam ne morete ubraniti. Vsako priliko so porabili, da so brenili duhovnike. V zimi 1890—1891 je sudanski misijonar p. F. Geyer prišel v Ljubljano z zamorskim duhovnikom p. Danielom. Nikomur nista nič hotela. P. Geyer se je še celo tako vedel, kakor bi ljubil in občudoval slovensko ljudstvo. In kako so se nasprotniki duhovščine norčevali s p. Danielom! To je bilo predebelo. In napadati duhovnika, ki nima nič opraviti s kranjskimi razmerami!

Na tak način je v dobi od leta 1890—1892 vsaka malenkost le še bolj zanetila ogenj razpore. —

Dr. Mahničeve ideje so se širile silno hitro med tistimi, ki so bili poklicani, da stopijo pod njegov prapor. Agitacija dr. Mahniča in njegovih pomočnikov je pa tudi imela lahko delo. Našla je uglajeno pot.

Dr. Frančišek Lampe je bil namreč malo prej vpeljal posebno metodo, kako iskati pristašev novim idejam. Pri razširjanju „Dom in sveta“ se je pred vsem opiral na mladino, na dijaštvo. Dijaki so bili izprva njegovi poglavitni naročniki, med dijaštvom si je dr. F. Lampe poiskal in polagoma vzgojil svoje poznejše glavne sotrudnike. „Dom in svet“—ov ustanovitelj je s tem osnoval književno delo, ki je bilo v načrtu zares velikansko. Bila je to popolnoma nova pot, kako vzgajati pisateljske moči. Začetek je bil tako boren, da je bilo težko upati uspeha. List je bil prvi čas svojega življenja prav res srednje-šolski dijaški časnik. Naj ga pa kdo danes pogleda! To je zasluga dr. F. Lampeta, ki je z lastno močjo izsekal novo pot za razširjanje novih misli.

Res se je tudi monsignor Zupan trudil, da bi med aložijevškimi gojenci vnel kar največ veselja za pisateljvanje. A to je bilo privatno; spisi aložijevških gojencev se niso tiskali, niso prišli v javnost. In ko je gojenec zapustil Aložijevišče, je prenehala vsaka zveza med mladim pisateljem in aložijevškim domačim listom. Mladenič pa, ki se je oprijel „Dom in sveta“, je sklenil z njim nekakšno zvezo za celo življenje. In zveza je bila resna takoj iz početka in je postajala od leta do leta resnejša. Čim večji je bil list, tem več se je tirjalo od pisatelja. Z listom vred je morala rasti pisateljeva pridnost in vaja.

Istina je, da srednje-šolski dijak ne sme nastopati v javnosti. Zato je bilo tem več poguma treba za delo, katero je dr. F. Lampe zasnoval z ustanovitvijo „Dom in sveta“. Ako bi

nogami, ako se ga pocuka za nitko. Da, to smo me! Plačana igrača in nič drugega! Ako se ne motim, pravi Maksim Gorki v svojem „Vagabundu“, da bi si želel imeti na odru tako dolg nož, da bi z enim mahljajem odrezal v prvi vrsti parterja vse nosove. O, in to je trpka resnica, ki je ne more nikdo tako grenko občutiti kot me!“

Bonifacij jo je poslušal molče in skoro se mu je zasmilila; zato ji je odvrnil:

„Jaz sicer ne vem, kako je igralki na odru v kaki težavni vlogi, ko jo zre tisoč obrazov, a prijetno gotovo ne! Zato pa se mi zdi zelo modro, ko čujem, da se je ta ali ona poslovila od gledališča. Ali bi tega ne mogli storiti morda tudi Vi?“

Olga ga je pogledala hvaležno in nekaj časa molčala.

„Morda s časom, ali sedaj gotovo še ne!“

„In zakaj ne?“

„Razmere! Človek je vedno suženj svojih razmer. Zavreči jih more le fakin, ki je svoboden pod vsem božjim solncem in lahko pokaže vsemu svetu dolg jezik. Človek pa, ki nosi seboj še nekaj upov, tega ne more storiti, in je tako še vedno odvisen od drugih!“

si bil upal le še nekoliko več, bi bil zadel na premnogo ovir.

Tu je stopil dr. Mahnič na cesto, katero je ustanovitelj „Dom in sveta“ ravnokar izsekal in ugladil. Dr. Mahnič je začel širiti „Rimskega katolika“ med dijake, začel je dijake vnmati za politiko, in sicer za politiko, ki je bila v pravem pomenu besede ekstremna, torej kakor nalašč za mlade ljudi.

Kar se je dovolilo dr. F. Lampetu, se ni moglo dovoliti dr. Mahniču. Morali so dijakom prepovedovati „Rimskega katolika“ in liste, ki so mu bili nasprotni.

Boj se je torej že začel na ta način, da so politiko zanašali med nedoraslo mladino.

Pa bo kdo rekel: „Kar je dobro, se sme tudi mladini dati v roko. Za dobro stvar se tudi mladina sme vnmati.“

A treba pomisliti, da vsaka politična stranka smatra svoja načela, svoja sredstva za dobra... Zato je že od nekdaj veljalo vzgojno pravilo, naj mladina ne sega v politiko.

Ravno v boju, ki ga je začel dr. Mahnič, se je pokazalo, da niti stari, izkušeni možje ne vedo vselej, za kaj se v političnem boju gre. Še celo taki, ki sami sodelujejo v boju, dostikrat komaj po preteku več let jasno spoznajo, kakšen bo sad boja. Jih je pa tudi mnogo, ki ostanejo vedno na nejasnem. Ti so najboljši sodelavci. Kajti dajo se pošiljati po kostanj v ogenj. Ko pridejo iz ognja, puste, da jim podpoveljnik kostanj pobere, in potrpežljivo poslušajo, ko jih podpoveljnik kara, ker so se v ognju opekli, seveda opekli samo vsled nespretnosti. Za nespretnost se jim naloži kazen, da morajo spet v drug ogenj po kostanj. Politični mameluki ubogajo, sprejmejo kazen ter romajo iz ognja v ogenj. In često je tako, da ubogati morajo.

Taka-le politika dostikrat spelje koga, ki je v javnosti deloval več let. Potem naj pa nedorasel deček razsoja v političnih vprašanjih! Vlačiti v politični boj nedorasle, to znači propad javnega življenja. —

Vedno bolj so se bližali dnevi, ko se je imel sniti I. katoliški shod. Čim bližje je bil shod, tem živeje je bilo po deželi. Časopisi so pisali silno teoretično, kmet je dejal, učeno. Pričkali so se večinoma o trditvah in naukih, ki jih je vrgel med izobražence dr. Mahnič. Prelili so cele sode črnila, dokazujoč stvari, ki se niti ne dajo. Stalno je bilo na dnevnem redu vprašanje, je-li res narodnost za blagor človeštva neskončno manjšega pomena kot vera. O tem vprašanju so listi prinašali dolgovezne članke, o tem so se pričkali akademično izobraženi gospodje po mestnih gostilnah in kavarnah, to vprašanje je belilo glave dijakom. Kmet je razumel komaj pol vsega, kar so tedaj časopisi dokazovali z največjim ognjem. Zahajal je v oderuhovo gostilno, kakor prej, poslušal oderuha, ki je svojim ovcam z oderuškega stališča razkladal članke raznovrstnih časopisov. Kmet

Bonifacij se je težko krotil, a vendar se je še premagoval.

„Po teh besedah bi vas sodil, da bi raztrgali vse vezi, ki vas vežejo na to življenje, — ako bi se vam nudila ugodna prilika.“

„O, da, gotovo,“ je skoro zavzdihnila in uprla vanj svoj pogled, da je Bonifacij vztrepetal. Stopil je k njej in jo prijel za roko.

„Olga, odkrito hočem govoriti! Vi ste razsodni in se gotovo ne obesite na vsako lepo lakirano kljuko... in zato se vam zdi morda tudi smešno, ako vam jaz kaj nasvetujem —“

„Dejali ste, da hočete govoriti odkritosrčno!“ ga je prekinila in ga pogledala proseče, ko nedolžen, bolan otrok, ki potrebuje pomoči.

„Da, tako tudi hočem!“

Njena roka je še vedno počivala v njegovi.

„Čemu torej olepšave? Vi ste se zaljubili vame, kaj ne?“

To je prišlo za Bonifacija vendar prehitro, da ni mogel takoj odgovoriti.

„Čemu ste plašni?“ ga je prašala z nežnim glasom. „Saj vam berem iz oči, da me ljubite, samo to bi hotela vedeti, kakšna je ta vaša ljubezen?“

„Olga — ako mi verujete — sveta — poštena!“

je oderuhu pritrdil in potrdil, kar je največ mogel. Na tihem si je mislil: „Kar oderuh hvali, je gotovo za nič.“ V nedeljo je šel kmet v cerkev, kjer je slišal glas, ki je bil docela nasproten oderuhovemu. In zdaj je bilo odločeno. Kmet je prišel iz cerkve in je doma rekel gospodinjki kratko:

„Ta teden varuj hišo, kakor veš in znaš. Mene ne bo doma.“

„Kam pa misliš iti?“

„V Ljubljano pojdem na katoliški shod.“

„Jeminasta! Ali si nespameten? Kaj ni škoda denarja?“

„Za katoliški shod ne!“

„I, kako to, da ne?“

„To je moja reč. Jaz že vem, da bo prav.“

Ti pa tega ne razumeš...“

In v poletju 1892 so kmetje prihiteli iz vseh krajev dežele na prvi slovenski katoliški shod.

Jan. Godec.

Politične vesti.

Volilni reformi za Kranjsko in za mesto Trst je cesar sankcioniral. Glede Kranjske volilne reforme omenjamo, da obstoji v tem, da se ustanovi nova splošna volilna skupina z 11 mandati, od katerih odpadeta na Ljubljano 2 na deželo pa 9. Ribnica se priklopi k drugim dolenskim mestom. Deželni zbor bo zdaj štel 50 članov (poprej 37) in sicer: virilni glas ljubljanskega knezoškofa, 10 poslancev veleposestva, 10 mandatov mest, dva trgovske zbornice, 16 kmetijske občine, 11 splošna kurija. Tržaški deželni zbor bo štel 83 poslancev (poprej 54) in sicer 68 dosedanjih občinskih svetnikov in 15 poslancev okolica (slovenska). Za tržaške volitve velja volilna dolžnost proti kazni 50 K, ako se volilec ne vdeleži volitve. — Tudi na Češkem predložijo Mladočehi v prihodnjem zasedanju novo volilno reformo, glasom katere se bodo tudi ženske smele voliti. V Inomostu so socijalni demokratje priredili protestni shod proti tirolski volilni reformi.

Jezikovni zakon. Vlada bo v jesenskem državnozbornem zasedanju predložila zbornici tudi načrt zakona za uredbo jezikovnih razmer na Češkem. Kakor smo poizvedeli, namerava tudi jugoslovanski klub pri tej priliki vložiti nujni predlog za uredbo jezikovnih razmer na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji. Podobne predloge bodo stavili Rusini glede jezikovnih razmer v Galiciji in Bukovini ter radikalni Čehi glede Moravske in Šlezije.

Program zasedanja državnega zbora. „Narodni Listy“ poročajo, da predloži vlada državnemu zboru v razpravo: redni proračun za l. 1909; šestmesečni proračunski provizorij za 1909, trgovsko pogodbo s Srbijo, poddržavljenje nekaj privatnih železnic, starostno in

„Moj Bog, jaz nisem še nikdar ljubila,“ je zavzdihnila in spustila njegovo roko. „Nikdar, dasi sem morala že čestokrat čuti ta „ljubim vas.“ In verujte mi, človek, ki živi v neveri, težko zopet najde svojo vero! Vi ste še tako mladi — morda ste dobri ravno zaradi tega? Da, dobri morate biti, to je prvi pogoj, ako si hočete pridobiti mojo ljubezen. Tako dobri, da boste sami jokali nad svojo dobroto, — ker odpuštili mi morate vsak greh! In vi me resnično ljubite?“

Bonifacij jo je samo gledal in pričakoval trenutka, ko bode mogel zakopati svoje ustnice v njene zato je zadnje besede skoro preslišal.

„O, to bi mi lahko povedali že prej!“ je nadaljevala z mehkim glasom in ga pogledala skoro očitajoče. „Marsikak lep večer bi mi bili pripravili, a vi možki ste včasih res tako plašni, plašni! Pa ne zamerite! In kaj vam hočem dati za vašo ljubezen?“ ga je poprašala s tihim glasom.

„Samo nekoliko me ljubite,“ je zavzdihnil Bonifacij in jo prijel za roko. „Ljubim vas resno, a z vsem ognjem svoje duše.“

„Torej me poljubite!“ ga je poprosila in se nagnila k njemu. Bonifacij je zavzdihnil, pritisnil

invalidno zavarovanje in najbrž tudi jezikovni zakon za Češko. Vlada torej stavi veliko zupanje v delovanje državnega zbora, zato mu daje velike naloge. Srbska trgovska pogodba in proračunski provizorij se morata rešiti do 1. decembra t. l.

Tolstoj je praznoval svojo osemdesetletnico dne 10. t. m. Ruski listi so sklenili, da povodom tega slavlja izdajo posebne izdaje, toda vlada je prepovedala, da ne smejo listi o političnih nazorih in o pomenu grofa Tolstoja prav ničesar pisati, sicer se jim je zagrozilo uničenje dotičnih listov. Peterburška akademija znanosti je vkljub prepovedi svete sinode sklenila izročiti grofu spomenico. V Petrogradu so vsa gledališča na osemdesetletni rojstni dan priredila gledališke igre, ki jih je Tolstoj spisal.

Francozi v Pragi. Odposlanstvo pariškega občinskega sveta je obiskalo praško razstavo ter se je pri tej priliki iznova povdarjalo češko-francosko prijateljstvo. Praški občinski svet je francoske goste najpristronejše sprejel.

Südmarka je zborovala dne 7. t. m. v Beljaku. Značilno je, da je Wastian v svojem govoru izjavil, da vedo avstrijski Nemci, ako jim bo pretesno postalo v Avstriji, kam naj gredo in Südmarka je njih predhodnica, ki bo delala avstrijskim Nemcem pot v — rajh. Za Spodnje Štajersko se je votiralo 150.000 K za naseljevanje Nemcev in razglasitev Slovencev.

Minister — slepar. Prejšnji danski pravosodni minister Alberti se je sam javil policiji ter izjavil, da je izvršil poneverjenja in sleparstva v velikem obsegu. Prizadeti so finančno ministrstvo, nacionalna banka in neka privatna banka. Pokritje za poneverjenja je ponudil v polnem obsegu. Kakor se poroča, znaša vsa škoda 9 milijonov.

Štajersko.

Ponemčevanje za slovenski denar. „Domovina“ poroča, da so dobile vse slovenske občine od nemške gluhonemnice v Gradcu poziv, naj prispevajo denarno za ustanovitev druge gluhonemnice, ker je sedanja prenapolnjena in se več sto gluhonemnih ne more sprejeti v ta zavod. List pozivlja občine, naj dajo prispevke le pod pogojem, če se v drugo gluhonemnico uvede slovenski poučni jezik. To je edino prav, kajti za slovenski denar se naši otroci ne bodo ponemčevali.

150.000 kron je votiral občni zbor „Südmärke“ za ponemčevanje spodnještajerskih Slovencev in zlasti za nakup slovenskih posestev na jezikovni meji. Na tem zborovanju se je zlasti povdarjalo, da se v murski dolini in vzhodni Štajerski kaže lep napredek v delovanju „Südmärke.“ Podpira se zlasti nemške trgovce in obrtnike, te zagrizene nemške kulturonošce, katerim nosijo Slovenci svoj zaslužek ter tako nehote podpirajo svoje najhujše nasprotnike. Pri-

njeno kodrasto glavico k sebi in jo poljubil na rdeče, male ustnice.

„Ali vam ni morda žal,“ je pričela in pritisnila svoje lice na njegovo, — „da bo žalovalo za vami kako nedolžno punče, ki vas ljubi, ko niti ne veste!“

„Olga, Olga, pusti to! Nikdar te ne bodem prašal po tvoji preteklosti, samo bodi moja!“

„In ti me bodeš ljubil zvesto?“

„Ali še vedno dvomiš?“

Na koridoru so se tisti hip začeli hitri koraki in nekdo je potrkal na vrata.

„Vi ste Bonifacij Erman!“ je povraščal pismonoša, moleč mu brzojav. „Iskal sem vas doma, pa mi je dejala gospodinja, da vas je videla oditi tu notri.“

Nato je odšel.

— Danica na smrtni postelji! Pridi hitro! —

Jurij.

Bonifacij je malce prebledel, a v kratkih besedah razložil Olgi vso stvar.

„Ej, revček“, je sočutno šepnila Olga in mu podala roko. „Iti moraš.“

Bonifacij jo je poljubil, nato je odhitel...

vabite vendar domače ljudi ter se držite gesla „Svoji k svojim,“ sicer se bo jezikovna meja vedno bolj pomikala proti jugu. „Südmarka“ se je zlasti vrgla na Spodnje Štajersko in bo prihodnje leto zborovala v Celju.

Koroško.

„Südmarka“ na delu. Iz Beljaka se nam piše: Pri nas smo bili tako srečni, da se je vršil v našem mestu občni zbor „Südmärke,“ gotovo najhujšega sovražnika našega naroda, ki se hoče na meji polastiti našega ozemlja ter naseliti domačo grudo z Nemci, da bi se na ta način slovenska posest vedno manjšala in nemška naraščala. Žalibog, da ima to sistematično delo že vspehe. Najvažnejše iz poročil tega zborovanja je to, ko se je povdarjalo, da je bilo nja Koroškem „Südmarkino“ delo najvspešnejše in najtemeljitejše in da se je mirno, brez hrupa, toda vstrajno delovalo. Tudi tujski promet je germanizujoče vplival na Koroškem. Že itak nas je malo, moči imamo malo, veljave skoro nič in zdaj nas hočejo še z rodnihtal pognati. In med Slovenci se je začel prepir, „Mirova“ stranka dela le na katoliški podlagi, najsi potem tudi trpe narodni interesi, „Koroščeva“ stranka je sama preslaba in pri tem ji še nasprotuje „Mir.“ Kam pridemo, bratje, ako ne bo intezivnejšega dela za narod slovenski. Zadnji čas je, da se ustanovi slovensko obrambno društvo, ki bo paraliziralo delo „Südmärke,“ ki je sklenila ustanoviti še narodno banko za alpske dežele, da bo imela več sredstev na razpolago za razlastitev Slovencev. Družba sv. Cirila in Metoda ima druge naloge, toda vendar bi bilo dobro, da bi se na nedeljski skupščini o tem obravnavalo in premišljevalo, kako naj se najbolj izvede obrambno delo.

Vladna pristranost se kaj občutno kaže na Koroškem. Če kdo prosi za podporo vsled uim, za odpis davka itd., je odvisna rešitev njegove prošnje od imen različnih korporacij, na katere se vlada ozira. Ta mnenja so pa, ker odločujejo skoro v vseh korporacijah Nemci, skrajno pristranska, kadar gre za kakega Slovence. Prigodili so se že jako kričeči slučajji in bo treba odločnega nastopa od strani slovenske delegacije, da se takim pristranostim napravi konec.

Primorsko.

Dr. Rybař. Iz Trsta se nam piše: Malo imamo Slovenci nesebičnih, v pravem pomenu vzornih in povsod na mestu stoječih politikov. Eden takih je tržaški poslanec dr. Rybař, katerem se lahko reče, da je v polni meri zadovoljval nalogi državnega poslanca in voditelja tržaških Slovencev. Dr. Rybař je inteligentna oseba, širokega političnega obzorja in njemu se morajo tržaški Slovenci zahvaliti za vse, kar so dosegli v zadnjih časih. Neumljivo nam je torej, da se je nekaj hotelo intrigirati proti tako zaslužnemu domoljubu in politiku in skoro bi se zgodilo, da bi se odtegnil političnemu življenju najboljši mož, delavec in značaj, kar bi bilo neprecenljive škode za slovensko stvar v Trstu. Dr. Rybař ni odstopil, dal se je še pogovoriti, da ostane tržaški državni poslanec, k čemur ga je brezdvomno dovedlo iskreno in nesebično domoljubje. Odkritosrečno se veselimo tega njegovega sklepa.

V Mirnu pri Gorici se ustanovi Sokol, ki bo šesti v Goriški kronovini. V ta namen se je vršila 30. avgusta dobro obiskana veselica, ki jo je priredilo bralno in pevsko društvo „Ipava“ v Mirnu.

Kranjsko.

Slomškova zveza je zborovala v nedeljo v Bohinjski Bistrici. Povdarjalo se je, da so se čete Slomškarjev pomnožile in da ne vlada pri njih več strah in bojazen. Čemu strah? Kdor je pošten, se mu ni bati nikogar. Morda velja to za one značajne učitelje in učiteljice, ki so v novejšem času, ko je zapihal drug veter v deželnošolskem svetu, obrnili plašč po vetru. Ti naj imajo le strah pred tovariši, ki so ostali značajni in se ne boje še tako hudega vetra iz vladne ali deželne palače. Udeležba je bila naravnost ničnostna, ako se primerja zborovanje „Zaveze slov. učiteljskih društev,“ ki se je vršilo dan pozneje v Gorici in ki se ga je udeležilo čez petsto učiteljev in učiteljic. Napredna misel med učiteljstvom ne odneha, pač pa pridobiva še močnejših tal in ravno obluba, da se bo učiteljstvo kvalificiralo pri oddaji služb s stališča, če je liberalec ali klerikalec, je izzvala močen odpor in ogorčenje med vsem učiteljstvom. In besede, ki jih je izpustil dr. Lampe na zborovanju „Slomškove zveze“, morajo razvneti še tako mirnega učitelja. Govoril je: Ta organizacija (Sl. zv.) naj pokaže, kam se imamo mi obrniti. Dežela je dolžna krščanskemu učiteljstvu dati, kar mu gre. Toda povdarjam, samo temu v polni meri, ki vzgaja mladino v pravem krščanstvu. Oni pa, ki so sovražni ljudstvu, naj ne pridejo, da bi jim dežela dala, česar ne sme in ne more. Za „Slomškovo zvezo“ bomo vsikdar delali, s tem je naše stališče pojasnjeno.“ Tako je govoril dr. Lampe v imenu deželnega odbora! Konstatiramo prvič, da je naše učiteljstvo še vedno krščanski vzgojevalo otroke in sicer v oni krščanski ljubezni, ki jo je Kristus učil, ne pa, ki jo oznanja dr. Lampe. Dalje imenuje napredne učitelje sovražnike ljudstva po receptu Trseglava in trdi, da bo deželni odbor delal le za Slomškarje, ne pa za napredne učitelje. Ker se bo morala postaviti na dnevni red prihodnjega deželnozborskega zasedanja regulacija učiteljskih plač, smo res radovedni, kako se bo ta izvršila. Če se bodo samo Slomškarjem zboljšale plače, bo to deželo jako malo stalo, ker jih je majhna peščica, in to se bi lahko zgodilo. Radovedni smo res, kako si modri deželni odbornik predstavlja rešitev tega vprašanja. Dr. Lampe si v svoji megalomaniji res misli, da bo z nami učitelji pometal, kakor se bo njemu zljubilo. Britko se vara in rečem mu danes: Če se ne bo povsem pravično in objektivno vedno postopalo, bo nastal vihar na Kranjskem in klerikalcem bo na veke žal, da so začeli eksekvirati napredno učiteljstvo. S kmeti lahko počnete kar hočete, ker brez misli in slepo hodijo za Vami, z intelektinim učiteljstvom pa ne boste delali poskusov! K temu moramo še pripomniti, da se je znani apostel proti učiteljstvu g. Trseglav na mladeniškem shodu v Mirnu pri Gorici strastno zaletaval v učiteljstvo in pozivljal kakor že večkrat katoliške (!) mladeniče na boj zoper napredno učiteljstvo. Predlagal je resolucijo, da mladeniški shod protestira proti sklepom in resolucijam svobodomiselnega učiteljstva v Gorici ter izjavlja, da bo vsak posameznik v mladeniški organizaciji, kar je v njegovih močeh, delal na to, da onemogoči z bojem z vsemi sredstvi, ki so za to na razpolago, delovanje protikrščanskega učiteljstva v šoli in izven šole. G. Trseglav si hoče pridobiti naslov „rabelj naprednega učiteljstva“ in le čudimo se, da ga pri takem očitnem hujskanju na boj še niso prijeli varuhi zakona ter ga gnali v temnico, kjer naj bi premišljal svoje ostudno prepričanje

o krščanski ljubezni do bližnjega. Taka je naša katoliška morala!

Dr. Šušteršič proti Srbom. Na občnem zboru „Kmečke zveze“ za ljubljansko okolico je bil glavni poročevalec poslanec Šušteršič. Po zadnjih dogodkih, ko je „Slovenec“ očitno stopil na Rauchovo stran ter zagovarjal tega krutega preganjaleca Srbom in trdil, da obstoji velesrbska izdaja, ko se je takorekoč pobratil z vohunom in neznačajnejšem Nastičem, se ne čudimo, da je tudi dr. Šušteršič na omenjenem shodu nastopil proti Srbom. Kaj nas brigajo Srbi kot Slovani, sami naj skrbje zase, Srbi nas niso nikdar prijazno gledali in nespametno bi bilo, ko bi se na ljubo prijateljstvu s Srbijo sklenila trgovska pogodba, tako je govoril načelnik S. L. S., ki tudi trdi, da je slovanska. Koliko je slovanska, je pokazala tudi s tem, da se ni udeležila vseslovanskega shoda v Pragi. Stranka je najprej klerikalna in sebična, potem je šele po dolgem, dolgem premoru malo slovenska. Slovani že vedo, kje najdejo ljubezen in bratsko vzajemnost, zato se v tem pogledu tudi nikoli ne bodo obračali na dr. Šušteršiča, ampak na pravega slovenskega zastopnika slovenske ideje, naprednega poslanca Hribarja, kar so doslej še vselej storili, najsi potem peče in žge dr. Šušteršiča kolikor hoče radi tega zapostavljanja. Kdo je mož, že vedo sami!

Dostojnost načelnika S. L. S. Naš list je vedno zagovarjal načelo dostojnosti v polemikah bodisi v tisku ali v govoru. In to je edino prav, kajti ravno z nedostojno polemiko se vzgaja surove pristaše, ki se bedasto smejejo neslanim, surovim dovtipom ali napadom svojih voditeljev. V tem se posebno odlikuje od zadnjih državnozbornih volitev vodja S. L. S. dr. Šušteršič. Kakšne surovosti in nedostojnosti je ta poslanec takrat nagromadil proti županu in državnemu poslancu Hribarju, je še vsem v dobrem spominu in ljudje so se zgražali, tudi njegovi pristaji, da imajo tak vzor v svojem voditelju. Od takrat je bilo nekaj časa mir in mislilo se je že, da se je dr. Šušteršič malo naučil politične dostojnosti. Vse poprej nego to! Dr. Šušteršič dobro ve, da so take surovosti glavna pointa njegovih govorov in da s temi največ doseže pri svojih poslušalcih, ki o drugem malo ali nič ne razumejo, za take stvari so pa jako dovtetni iz vsakdanjega življenja. No, dober apetit vsem skupaj! Dr. Šušteršič si je v nedeljo zopet privoščil poslanca Hribarja ter ga nagnal z asekurančnim agentom, ki, če se ga pri vratih ven vrže, skozi okno nazaj prileze. Ko bi bil dr. Šušteršič tako dostojen in ugleden človek kakor je župan Hribar, bi nas to bolj zgrabilo, toda kar se tiče politične dostojnosti, dr. Šušteršič niti do gležnjev ne dosega priljubljenega poslanca Hribarja. Naj se gre poprej učiti od njega dostojnosti, potem naj ga napada s svojimi neotesanostimi. Še bolj surovo je označil vodja katoliške stranke pristaše narodnonapredne stranke. Imenuje jih šnopsarje in liberalne osle „kajti to častno ime zasluži, kdor se še zdaj drži te stranke!“ To je že višek surovosti, pred katerim se mora umakniti vsaka dostojna polemika. Saj je itak pregovor, da padejo taki izrazi nazaj na dotičnega, ki jih je izustil!

Trubarjev spomenik bo stal na enem najpripravnejših in najugodnejših prostorov ljubljanskega mesta, na vogalu Bleiweisove ceste in Lattermanovega drevoreda, z zelenjem v ozadju. Prvotno se ga je mislilo postaviti na trg pred Narodnim domom, kamor bi pač ne pristojal ali vsaj ne stal v pravi okolici. Čujemo, da je uprava Narodnega doma protestirala proti nameščenju pred Narodnim domom, češ da to ni pravi kraj za Tomaža Trubarja.

Prva češka splošna delniška družba na življenje.

Najugodnejše in najceneje zavarovanje:

- a) Za slučaj smrti.
- b) Za slučaj smrti in doživenja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnim obrestovanjem vseh vlog.

- e) Moderno zavarovanje s sočasnim zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotovljenje pokojnine.

Edina slovanska delniška življenska zavarovalnica.

Glavno zastopništvo za slov. dežele v Trstu, ulica Torre bianca št. 21. I., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

Na skupščino družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuju, ki bo v nedeljo 13. t. m., pošiljamo mesto brzjavnih pozdravov nakaznice s poljubnim zneskom denarja, ki bo družbi v večjo korist nego brzjavni pozdrav. Pozdravi se itak lahko napišejo na nakaznico. Slovenci, storite to!

Raznoterosti.

Osemintrideset let v preiskovalnem zaporu. Rimski časopis „Italie“ poroča v eni zadnjih števil: 18. septembra l. 1870 je ustrelil v Rimu 11-letni Pietro Pietri svojega 9-letnega brata Paolo. Sprla sta se nekaj pri igri. Preiskava proti njem se je takoj začela, toda dva dni pozneje je prišla italijanska vojska v Rim in posledica tega je bila, da se je pozabilo na mlega Pietra v ječi. Čez šest mesecev — justična uprava je prešla medtem iz papeževih rok v italijansko oblast — se je zopet nadaljevala preiskava in po raznih pričah se je dokazalo, da je izvršil deček umor s premislekom. L. 1872 se je preiskava skoraj končala in mladi morilec bi moral v kratkem priti pred porotnike. Nenadoma pa so umrli preiskovalni sodnik, neki puškar, čigar izpoved je bila velike važnosti, sodni zdravnik, kateri je kot izvedenec prisostvoval obravnavi; poleg teh sta umrli dve glavni priči in tretja je zblaznela. Zagovorniki so vložili prošnjo na najvišji sodni dvor, naj se preiskava zopet iznova začne. Prošnji se je ugodilo l. 1874 in 18. februarja 1874 se je začela preiskava, ki je bila še veliko bolj obteževalna za mladega morileca. Sorodniki umrlih najvažnejših prič so izpovedali, kako se je vršil umor, kakor so ga slišali pripovedovati od onih. Najvažnejša priča je bil v Ameriki, tega se je torej moralo pismeno zaslišati. Na ta način se je cela stvar zavlekla, da se je ves material za uvedbo nove preiskave moral predložiti državnemu pravdnikstvu šele l. 1882. Ko bi moral tedaj priti Pietro Pietri pred porotnike, je bilo že določeno, da se odpravi v Italiji smrtna kazen. Da bi se še v zadnjem trenutku ne izrekla smrtna obtožba nad morilecem, ki bi se po takratnih postavah ne dala preprečiti, se je zopet uvedla preiskava, če je morilec umobolen ali ne. Trikratna preiskava psihijatra je dognala različne razsodbe. V nadaljnih preiskavah se niso mogli psihijatri zediniti. Leta 1895 je zbolel Pietro Pietri za legarjem in pljučnico in pričakovati je bilo, da umrje. V tem času je umrlo več zagovornikov in trpelo je zopet dolgo časa, da se je naslednik o vsem informiral. Tako se je vrstil dogodek za dogodkom, da je bratov morilec, ki je bil star 11 let na dan hudodelstva, danes star 49 let, ter je torej 38 let v preiskovalnem zaporu in še zdaj čaka svoje obsodbe.

Brezžični telefon. Znani tekmeec Markonijev Lee Deforest je iznašel brezžični telefon, ki omogočuje pogovor na daljavo 40 milj in upajo, da se ta daljava zveča z majhnim izboljšanjem na 70 milj. Ameriške vojne ladje so že uvedle ta telefon.

16. mednarodni kongres amerikanistov se vrši te dni na Dunaju pod protektoratom nadvojvode Rajnerja. Udeležili so se ga zastopniki vseh držav in zlasti zastopniki vseučilišč in drugih znanstvenih zavodov.

Ponesrečeni ulani. V Budimpešti sta dva eskadrona ulanov prišla blizu železnice, ko je privozil mimo vlak. Konji so se splašili ter dirjali naravnost v vlak. Vlakovodja ni mogel ustaviti vlaka in skoro je ležalo na progi polno konjev in jezdecev. Eden ulancev je nevarno poškodovan, dva manj nevarno. Devet konjev je postalo nerabnih za službo, enega so morali takoj ustreliti.

Književnost.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu. Spisal Valentin Žun. Založila „Narodna založba.“ Cena 3 K. Z veseljem pozdravljamo prvo slovensko delo te stroke, ki bo zamašilo globoko vrzel našega slovstva. Oceno priobčimo prihodnjič.

Slavna šolska vodstva in gg. trgovci!

Naročajte in priporočajte šolske zvezke slovenskega izdelka!

Založnik **A. Slatnar** v Kamniku. Glavne zaloge v Ljubljani pri V. Kenda, Vaso Petričič, Fr. Igljič i. dr. ter pri trgovcih po deželi.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na **Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje**

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvovih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 24 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. po Rentni davek od vložnih obrestih plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3'60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljatve je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu

Zaloga v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gl. 6-90 in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, skoz in skoz je bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na nika-kršni slepariji, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvlaček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativjo krasne garniture jako zadovoljen. Oton Bartusch, c. in kr. stolnik v 27. pešpolku v Ljubljani.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.

Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovarović, ravnatelj pomožn. uradov dož. pri vladi v Sarajevu.

**Steckenpferd-
lilijno mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A . . . . . K 38.—

Novi model III . . . . . K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštine prosto pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Posojilnica v Radvoljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po 4 1/2 %

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic. Postrežba točna.

**TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU**

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA, = = IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s priloženo „Slov. Gospodinja“ Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Knjigoveznica. Zaloga in izdelovanje šolskih zvezkov.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica :

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

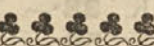
Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

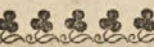
v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštine prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj **O. Seydl**

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenjih.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

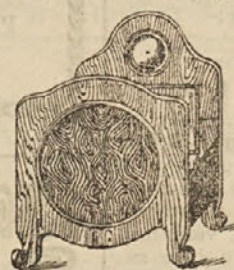

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu * poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamo- in žito- mlatilnic, čistilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železniško stroko spadajoče predmete.

Slovinci, kupujte užigalice v kopriskih družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte

povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostinah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncraziji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.